

Perekonnaseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Perekonnaseaduse muutmine

Perekonnaseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 27¹ lõikes 5 asendatakse tekstiosa „§ 31 lõikeid 2–3“ tekstiosaga „§ 31 lõikeid 2 ja 3“;

2) paragrahvi 31 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 42 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „§ 31 lõikeid 2–3“ tekstiosaga „§ 31 lõikeid 2 ja 3“;

4) paragrahvi 123 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Muu hulgas arvestab kohus lahendi tegemisel, kas vanem on olnud lapse või teise vanema suhtes vägivaldne.“;

5) paragrahvi 143 lõige 2¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Vanemate lahuselu korral lepivad vanemad kokku lapsega suhtlemise korraldamises. Vanemate vaidluse puhul määrab kohus kindlaks suhtlusõiguse ulatuse ning selle teostamise korra.“;

6) paragrahvi 143 täiendatakse lõikega 2² järgmises sõnastuses:

„(2²) Kui üks vanem on olnud teise vanema suhtes vägivaldne või on alust arvata, et ta võib olla seda tulevikus, määrab kohus võimalusel lapsega suhtlemise korra kindlaks selliselt, et suhtluskorra täitmise käigus vanemad omavahel ei kohtu, kasutades vajaduse korral suhtluse hooldaja või muu sobiva kolmanda isiku abi.“;

7) paragrahvi 143 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kohus võib käesolevas paragrahvis nimetatud meetmeid rakendada vanema nõudel või omal algatusel.“;

8) seadust täiendatakse §-dega 143¹ ja 143² järgmises sõnastuses:

„§ 143¹. Lapse vahelduv elukoht

(1) Kohus võib suhtluskorra kindlaks määrata selliselt, et laps elab vahelduvalt mõlema vanema juures.

(2) Kohus lähtub lapse vahelduva elukoha üle otsustamisel eeskätt lapse huvidest, arvestades muu hulgas järgmisi asjaolusid:

1) lapse vanus ja arvamus;

- 2) vanemate võime ja valmisolek last puudutavates küsimustes omavahel koostööd teha;
- 3) vanemate elukohtade vaheline kaugus, samuti kaugus kummagi vanema elukoha ja lapse lasteaia või kooli vahel.

§ 143². Suhtluse hooldaja

- (1) Kohus võib määrata suhtluseks suhtluse hooldaja, kui vanem rikub kestvalt või korduvalt oluliselt lapsega suhtlemist korraldavat kohtumäärust või kokkulepet ning suhtluse hooldaja määramine on kooskõlas lapse huvidega.
- (2) Suhtluse hooldajaks määrab kohus isiku, kellel on selleks piisav erialane ettevalmistus.
- (3) Isik määratakse suhtluse hooldajaks tema nõusolekul.
- (4) Suhtluse hooldajal on õigus nõuda laps välja suhtlemist takistavalt isikult ning määrata lapse asukoht suhtlemise ajaks.
- (5) Suhtluse hooldaja määratakse tähtajaliselt.
- (6) Kohus määrab suhtluse hooldajale tema ülesannete täitmise eest tasu suhtlemist korraldavat kohtumäärust või kokkulepet rikkuva vanema arvel. Suhtluse hooldajal on õigus oma ülesannete teostamisest talle tekkinud kulude hüvitamisele.“.

§ 2. Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse muutmine

Asjaõigusseaduse rakendamise seadust täiendatakse §-ga 12¹ järgmises sõnastuses:

„§ 12¹. Kinnisasjaõiguse üleandmine

Kui asjaõigusleping kinnisomandi või muu kinnisasjaõiguse üleandmiseks oli sõlmitud enne 2017. aasta 1. jaanuari ning isik, kellele kinnisomand või muu kinnisasjaõigus üle anti, oli eelnevalt kantud selle õiguse ainsa omajana kinnistusraamatusse, loetakse, et õigus on läinud talle üle ilma kinnistusraamatusse sellekohase kande tegemiseta.“.

§ 3. Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine

Tsiiviilkohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

- 1) seadust täiendatakse §-dega 562¹ ja 562² järgmises sõnastuses:

“§ 562¹. Sunnivahendite määramine

- (1) Lapsega suhtlemist korraldavas kohtumääruses viitab kohus määruse rikkumise õiguslikele tagajärgedele.
- (2) Kui vanem rikub lapsega suhtlemist korraldavat kohtumäärust või notariaalselt tõestatud vormis sõlmitud kokkulepet või raskendab selle täitmist, teeb kohus teise vanema avalduse alusel määruse selle kohta, milliseid sunnivahendeid tuleb rakendada.
- (3) Kohus teeb vanema avalduse alusel käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud määruse ka juhul, kui vanemad on lapsega suhtlemise korraldamises kokku leppinud muus kui notariaalselt tõestatud vormis ja see korraldus on varem toiminud pikema aja vältel ning kui selline lapsega suhtlemise korraldus vastab üldjoontes tavapärasele mõistlikule korraldusele.
- (4) Kohus lubab suhtluskorra täitmiseks kohustatud isiku suhtes jõudu kasutada üksnes juhul, kui muude vahendite rakendamine on jäänud või jääb tulemusteta või kui on vajalik lahendi kiire täitmine ning jõu kasutamist õigustab vajadus tagada lapse heaolu, mida ei ole muul viisil võimalik saavutada. Lapse suhtes ei ole lubatud suhtluskorra täitmiseks jõudu kasutada.

- (5) Vajaduse korral kaasab kohus menetlusse valla- või linnavalitsuse.
- (6) Lapsega suhtlemist korraldava kohtumääruse või kokkuleppe täitmise tagamiseks ja rikkumise kõrvaldamiseks võib täitemenetluse läbi viia üksnes käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud sisaldava määruse alusel, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
- (7) Lepitusseaduse alusel lepitusmenetluse tulemusena sõlmitud kokkulepped kuuluvad täitmisele ka juhul, kui need on täidetavaks tunnistatud vastavalt käesoleva seadustiku §-le 627¹ või 627² või kui notar on tõestanud lepituskokkuleppe vastavalt lepitusseaduse § 14 lõikele 4.
- (8) Kohus teeb käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määruse 30 päeva jooksul avalduse esitamisest arvates.
- (9) Määrus sunnivahendite rakendamise kohta kehtib ja kuulub täitmisele sõltumata jõustumisest viivitamata alates päevast, kui see tehakse teatavaks isikutele, kelle kohta määrus on tehtud. Kohus võib määrata, et määrus kuulub osaliselt või täielikult täitmisele alates hilisemast asjast, kuid mitte hiljem kui alates jõustumisest.

§ 562². Suhtluse hooldaja

(1) Kohus määrab suhtluse hooldaja määrusega, milles märgitakse:

- 1) isikud, kellele suhtluse hooldus määratakse;
- 2) suhtluse hooldajaks määratud isik;
- 3) suhtluse hooldaja ülesanded;
- 4) tähtaeg, millal suhtluse hooldus lõpeb;
- 5) suhtluse hooldajale suhtlemist korraldavat kohtumäärust või kokkulepet rikkuva vanema arvel makstava tasu suurus.

(2) Kohus võib määrata samas määruses või hiljem kindlaks suhtluse hooldajale suhtlemist korraldavat kohtumäärust või kokkulepet rikkuva vanema arvel hüvitatavad kulud ning tasu ja kulude võimaliku ettemaksu suuruse.

(3) Enne tasu ja kulude kohta määruse tegemist peab kohus ära kuulama suhtluse hooldaja ja vanema, kelle arvel tasu makstakse.“;

2) paragrahvi 563 lõiked 1 ja 2 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 563 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui vanem pöördub kohtu poole käesoleva seadustiku § 562¹ alusel sunnivahendite määramiseks, võib kohus sunnivahendite määramise asemel püüda saavutada vanemate kokkulepet, et lahendada lapsega suhtlemist puudutav lahkeli, või kohustada vanemaid osalema lepitusseaduses sätestatud lepitusmenetluses, kui see on kohtuasja asjaolusid arvestades vajalik ja otstarbekas.“;

4) paragrahvi 563 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „Kohus kutsub vanemad isiklikult välja“ tekstiosaga „Kui kohus püüab saavutada vanemate kokkulepet, et lahendada lapsega suhtlemist puudutav lahkeli, kutsub kohus vanemad isiklikult välja“;

5) paragrahvi 563 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 563 lõiget 6 täiendatakse pärast sõna „saavutavad“ tekstiosaga „kohtupoolse lepitamise tulemusena“;

7) paragrahvi 563 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Kui kohtus ei saavutata kokkulepet, et lahendada suhtlemist puudutav lahkeli, või lepitusmenetlus on edutu või kui kas või üks vanematest kohtusse ei ilmu või keeldub lepitusmenetluses osalemast, kohaldatakse käesoleva seadustiku § 562¹.“;

8) paragrahvi 563 lõiked 7 ja 8 tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Täitemenetluse seadustiku muutmine

Täitemenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 179 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui kohustatud isik takistab sundtäitmist, teeb kohtutäitur sissenõudja avalduse alusel kohtule ettepaneku kohustatud isiku trahvimiseks vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 46. Kohtutäitur teeb võlgnikule trahvihoiatuse ja toimetab selle võlgnikule kätte. Kui kohtutäitur ei ole võlgnikule trahvihoiatust kätte toimetanud, teeb seda kohus. Trahv nõutakse sisse riigieelarvesse.“;

2) paragrahvi 179 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Korduva trahvi määramise asemel võib määrata kohustatud isikule aresti tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 47 sätestatud korras. Trahvi maksmine või aresti kandmine ei vabasta kohustatud isikut täitedokumendis ettenähtud toimingute tegemise, selle talumise või sellest hoidumise kohustusest.“

(2²) Enne trahvi määramist või aresti kohaldamist kuulab kohus vajaduse korral lapse ära.“;

3) paragrahvi 179 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

“Lapse suhtes ei ole lubatud temaga suhtlemist korraldava lahendi täitmiseks jõudu kasutada.“.

§ 5. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2021. aasta 1. jaanuaril.

Riigikogu esimees Henn Põlluaas

Tallinn, Toompea

„.....“ 2020. a

Algatanud Vabariigi Valitsus

„.....“ 2020. a